

DÓZSA GYÖRGY filmszín-
ház: Vár a szerelem. NICOL-
BALCESCU filmszínház: N
poly király. HERBAK JÁNOS
filmszínház: Hét fivér h
menyasszonya... I. L. CAR
GALE filmszínház: Nem ak
ró házasodni. IFJUSÁGI fi
színház: A fekete zászló
SOLIDARITATEA filmszính
(Gáj): Szerzős. PROGRES
filmszínház (Ujard): Táv
hazától. M. GORKIJ film
ház (Mikelaka): Aranyvona
TEBA üzeni filmszínház: E
szöketett menyasszony. D
CEMBER 30 üzeni filmszính
Burgisok.

M. Sz. Hruscsov beszédének hatalmas nemzetközi visszhangjából

A Szovjetunió igyekszik megerősíteni a békét

KARACSI. (Agerpres.) A pakisztáni lapok nagy érdeklődéssel kommentálják N. Sz. Hruscsov beszédét, amelyet a Nagy Honvédó Háború Kézetének 20. évfordulója alkalmából rendezett moszkvai gyűlésen mondott. A nagy lapok, mint például a Pakistan Times és a Dawn részletesen ismertetik a szovjet kormányfő beszédét. A lapok hangsúlyozzák, hogy a Szovjetunió igyekszik megerősíteni a békét és megakadályozni egy újabb világháború kitörését s ezért állhatatosan törekszik a német békeszerződés megkötésére.

A kínai központi lapok beszámolója

PEKING. (Agerpres.) A Kínai NK központi lapja június 23-iki számában beszámol a moszkvai közéleti

képviselőknek a Nagy Honvédó Háború megkezdése 20. évfordulója alkalmából megtartott moszkvai gyűléséről. A Zsenminszibao közli N. Sz. Hruscsov e gyűlésen elhangzott beszédét. A Dagunbao, a Guanminszibao, a Guanzsenszibao és a Beicinszibao ismerteti N. Sz. Hruscsov beszédét. A Zsenminszibao és a Beicinszibao ismerteti R. I. Malinovszkij jelentését is.

Hruscsov a népek lelkiismeretéhez fordul

ROMA. (Agerpres.) N. Sz. Hruscsov legutóbbi beszédét kommentálva, számos olasz lap rámutat a háború utáni nemzetközi kérdések rendezésével kapcsolatos javaslatok építő jellegére. A Szovjetunió — írja például az Il Paese című lap — figyelmeztette a Nyugatot, hogy nem konfliktust, hanem megegyezést kell keresni. N. Sz. Hruscsov — áll-

lapítja meg a lap — a lehető legvilágosabban kifejtette, hogy szavai nem fenyegetést, csupán figyelmeztetést, megfontoltságra való felszólítást jelentenek. Hruscsov a népek lelkiismeretéhez fordul, szavainak célja, megővni az emberiséget a szerencsétlenségtől.

Az NDK dolgozói megemlékeztek június 22-ről

A Szovjetunió elleni hitlerista agresszió 20. évfordulója alkalmából, a Német DK dolgozói nagygyűléseken fejezték ki a Szovjet Hadsereg és az egész szovjet nép iránti mélyszéges hálájukat, a német népek a fasisztus alóli felszabadításáért. Egyidejűleg állást foglaltak a béke és az összes népek barátsága mellett s üdvözölték az építőjellegű új szovjet javaslatokat, amelyek megmutatták a német népek a boldog jövő felé vezető utat.

Június 22-én Berlinben, a Werner Seelenbinder német antifasisztá harcos nevét viselő teremben nagygyűlés zajlott le. Ugyanezen a napon virágkoszorúkat helyeztek el a felszabadító szovjet harcosok Trepow-parki emlékműve talpazatára.

Szovjet-kínai gazdasági és műszaki egyezményt írtak alá

MOSZKVA. (Agerpres.) — TASZSZ: A gazdasági és műszaki-tudományos együttműködésről szóló szovjet-kínai tárgyalásokról Moszkvában kiadott közlemény rámutat, hogy a proletár internacionalizmus, a jogegyenlőség és a kölcsönös testvéri segítség elve alapján az utóbbi években kifejtett együttműködés gyümölcsöző volt. A felek kölcsönösen megelégedettek fejezték ki a gazdasági együttműködés problémáiról folytatott tárgyalások eredményeit és hangsúlyozták, hogy véleményük szerint az említett kérdésekben közöttük egyezmények elő fogják mo-

dítani a két ország népgazdaságának további fejlődését. A két fél megállapodott abban, hogy különböző formákban a jövőben is megvalósítják a műszaki-tudományos tapasztalatcserét, valamint a gazdasági, tudományos és technikai téren elért különböző vívmányok kölcsönös ismertetését. A gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési egyezményeket június 19-én írták alá Moszkvában. A Kínai NK gazdasági és műszaki-tudományos kormány-küldöttsége Gu Co-szinnak, a Kínai NK Állami Tervezőbizottság elnökének vezetésével június 22-én repülőgépen hazautazott Moszkvából.

Szufanuvong nyilatkozata

ZÜRICH. (Agerpres.) Szufanuvong herceg, a Neo Lao Hakszat hazafias párt vezetője június 23-án beszélgetést folytatott a szocialista országok tudósítóival s a többi között ezeket jelentette ki: „Azért jöttünk Szuvanna Fumma herceggel együtt Zürichbe, hogy találkozzunk Boun Oum herceggel és megállapodjunk egy hármason alapon létesített egységes koalíciós kormány megalakítását illetően”. A kormányalakítás kérdésére vonatkozóan Szufanuvong herceg kijelentette: „A Neo Lao Hakszat álláspontja e tekintetben nem változott. Az egyetlen, amihez ragaszkodunk, hogy a nemzeti egységkormányt Szuvanna Fumma herceg és ne más vezesse — mondotta. Az általa vezetett kormány az egyetlen törvényes kormány, amelyet számos állam közöttünk kapitalista államok is — elismert. Ezért nem fogadunk el ebben a kérdésben semmiféle kompromisszumot”. Szufanuvong herceg a továbbiakban rámutatott, hogy a zürichi találkozó sikeresnek tekinthető. „Hogy a létrejött megállapodás mennyire hatékony, azt majd a jövő mutatja meg. Ez mindenekelőtt attól függ, hogy milyen becsületesen

fogadják tiszteletben tartani a megállapodást, és mikor tudnunk majd az összes felek jóindulatáról”. Amint Szufanuvong kijelentette, a tárgyalások során problémák történtek a semleges Laosz megeremésének akadályozását célzó SEATO katonai tömb politikájának igazolására. Arra vonatkozólag, hogy a zürichi találkozó eredményel milyen befolyást gyakorolnak a Laoszsal kapcsolatos genfi tárgyalások menetére, Szufanuvong herceg az alábbiakat mondotta: „A közleményben van egy öt pontból álló különleges szakasz — a kormány külpolitikájáról —, amely meghatározza Laosz semlegességének alapelveit. Véleményünk szerint, ha a genfi értekezlet résztvevői segítenek nekünk a fenti elvek valóra váltásában, szem előtt kell tartaniuk közleményünket. Ezek az elvek képezik a három fél által jóváhagyott alapot és mi semmiféle más elvvel nem értünk egyet. Ugy véljük, hogy ha a genfi értekezlet résztvevői ezt nem veszik tekintetbe, nem sikerül pozitív eredményekre jutnunk”. „Van még egy fontos kér-

dés, amely Genfben élénk vita tárgya, nevezetesen a nemzetközi ellenőrzés problémája — folytatta Szufanuvong. Mi csupán az 1954. évi genfi egyezményekben előírtakhoz tartva, ellenőrzést értünk egyet. Véleményünk szerint a nemzetközi felügyelő és ellenőrző bizottságnak azt a feladatot kell betöltenie, hogy ellenőrizze a tűzszünetet és az idegen csapatok és személyzet Laoszról való kivonását, nem pedig azt, hogy beavatkozzék országunk belügyeibe és ellenőrzést létesítsen felettük”. Szufanuvong herceg kijelentette, hogy támogatja a Szovjetunió javaslatát. „Teljes mértékben támogatjuk ezeket a javaslatokat s ezt még egyszer Genfben is kijelentjük” — mondotta. Szufanuvong herceg befejezésül rámutatott, hogy az ellenfél csapatai továbbra is provokációkra vetemednek Laoszban.

A kongói bábok minden eszközzel igyekeznek meggyújtani a parlament összehívását

LEOPOLDVILLE. (Agerpres.) A kongói bábok lázas igyekezettel próbálják meggyújtani a parlament június 25-re tervezett összehívását. Az alku-dozások Chombe és a leopoldvillei klikk között, amelyek révén Katanga széghamos elnöke szabadlábba került, veszélyeztetik a parlament összehívását illetően létrejött megállapodást. Amint a France Presse közli, „Mobutu és Chombe új szövetsége az összes megfigyelők szemében súlyosan kompromittálta a frakciók kibékülését, amit a Leopoldville és Stanleyville közötti egyezmény jelentett be. Katanga elnöke nem titkolta, hogy a parlament ülésének megkezdését egyáltalán nem tartja sürgetőnek. Mobutu viszont nem keletkezett az a bizonyos, mintha beleegyezne abba, hogy hadserege letérje a fegyvert, midén a képviselő a parlament megnyitására utaznak”. A France Presse szerint ezek az akciók a parlament összehívásának elhalasztását, esetleg megsemmisítését vonhatják maguk után. Chombe szabadonbocsátása és a közte és Mobutu között létre-

jött katonai egyezmény komoly nézeteltéréseket idézett elő még a leopoldvillei politikusok körében is. A France Presse megjegyzi, hogy ezek az akciók megkérdőjelezik Katangában egyes „miniszterei”. Ugyanakkor Chombe szabadonbocsátása és Elisabethvillebe való közeli visszatérésenek bejelentése — katangai hírek szerint — pánikot keltett a katangai „kormánykörökben”, ahol ádáz harc robbant ki Chombe örökéért. Munongo, Katanga belügyminisztere, a tartomány „erőkezű embere” néhány nappal ezelőtt elfutott a katangai fővárosból. Elisabethville közlemény szerint Munongo állítólag „bizalmas küldetésben” Brazzávilében tartózkodik. A közlemény cáfolni igyekszik azokat a híreket, amelyek szerint a katangai kormányban ellentétet vannak. Arra nézve, hogy az ENSZ-hatóságok támogatják a gyarmatosítók lakóinak akcióit. Jellemző O'Briennek, az ENSZ katangai megbízottjának kijelentése: Chombe szabadonbocsátásának híre „örvendetes” esemény.

50.000 kereskedelmi dolgozó sztrájkol Ausztriában

Két nap óta sztrájkol az ausztrál kereskedelmi vállalatok 50.000 munkása és tisztviselője, béremelés követelve. A sztrájk kiterjedt Bécsre, Grazra, Linzre és más osztrák városokra. A sztrájkban álló kereskedelmi vállalatok tulajdonosai felkérték a kormányt, tegyen intézkedéseket a sztrájkolók ellen.

A kereskedelmi és szállítási munkások szakszervezete válaszként újra kifejezésre juttatta elköltött szándékát: mindaddig folytatják a sztrájkot, amíg béremelés követeléseiket nem teljesítik. Grazban a kereskedelmi cégek tulajdonosai sztrájkutörő segítségével megpróbálták át-törni a sztrájköréseket.

Újabb kudarc Cape Canaveralban

A Reuter jelentése szerint a megújult „Atlas” típusú amerikai ballisztikai lövedék, amely június 23-ra virradó éjjel kísérletet hajtottak végre Cape Canaveralban, alig másfél perccel a kilövés után felrobbant. A lövedék maradványai az Atlanti-óceánba zuhantak, a parttól néhány mérföldre. A szakértők véleménye szerint a robbanást a lövedék gépezetének hibás működése okozta. A Reuter megjegyzi, hogy „Atlas” típusú lövedékeknél ez már a hetedik kudarc.

At kell szervezni az Egyesült Nemzetek Szervezetének titkárságát

NEW YORK. (Agerpres.) G. Vasziljev, a TASZSZ tudósítója jelentette.

Az ENSZ szakértői bizottsága június 22-én jelentést tett közre, amely hangsúlyozza, hogy „a bizottságot megdöbbentette az ENSZ-személyzet földrajzi megoszlásában fennálló egyenlőtlenség”. A bizottság tanulmányozta az ENSZ-titkárság megszervezésével és tevékenységével kapcsolatos kérdéseket, s így megjegyzést és a jelentéshez csatolt statisztikai adatok meggyőződen igazolják: a Szovjetunió helyesen járt el, amikor az ENSZ-apparátus újraszervezését sürgette, hogy a nemzetközi szervezet felépítése és tevékenysége megfeleljen a jelenleg fennálló reális helyzetnek.

A jelentésben foglalt belső adatok híven tükrözik az ENSZ-apparátusban észlelhető egyáltalán nem kielégítő helyzetet.

A bizottság által összegyűjtött anyagokból kitűnik, hogy a titkárság személyzetét, amelyet a földrajzi képviselet elvének megfelelően kell összeállítani, különösen pedig a vezető személyzetet túlnyomó részt a nyugati katonai tömbökben résztvevő országok állampolgárai közül választották ki.

A 33 helyettes főtáitkári és az ennek a rangnak megfelelő más funkciók közül 20-at a

nyugati katonai tömbökben résztvevő országok s ebből is hetet az USA állampolgárai töltöttek be. Az ilyen állások közül csupán egyet tölt be szocialista ország képviselője s megjegyzendő, hogy az illető funkcióban dolgozó szovjet állampolgár a titkárságban teremtett körülmények miatt nem teljesítheti kellőképpen kötelességeit.

Az ENSZ-apparátus kádereinek hibás és helytelen kiválasztása súlyos következményekkel jár. A titkárság ebben a helyzetben nem az „Egyesült Nemzetek, hanem a nyugati tömbökben résztvevő országok végrehajtó gépezetétvé alakult át”.

A szakértői bizottság javasolta ugyan az ENSZ-apparátusban dolgozó személyzet kiválasztásánál alkalmazott elv módosítását, de ez a javaslat nem változtatja meg lényegében az ENSZ-apparátus nem kielégítő megszervezését.

A szakértői bizottság jelentéséhez csatolták a bizottságban dolgozó szovjet képviselő véleményét. E szerint, noha a jelentés elismeri némi hiányosságokat az ENSZ-titkárság tevékenységében és megszervezésében, a bizottság többségének következtetése és javaslatai sem kielégítőek. Ahhoz, hogy a titkárság betölthesse a reá háruló feladatokat

— hangsúlyozza a szovjet képviselő —, gyökeresen újat kell szervezni felépítését és az ENSZ Alapokmányával kell összhangba helyezni tevékenységét. Feltehetően, szükséges a főtáitkári állás sürgős újraszervezése, mégpedig oly módon, hogy az ENSZ végrehajtó szervet ne egyetlen személy, hanem a három fő államcsoportot: a szocialista, a semleges államokat és a nyugati katonai tömbök tagállamait képviselő személyek vezessék. Csakis az ENSZ-titkárság felépítésének gyökeres újraszervezése révén hozható létre az Egyesült Nemzetek valóban nemzetközi végrehajtó gépezete, amelynek az a rendeltetése, hogy teljesítse az ENSZ Alapokmányában kifejezett célokat és feladatokat.

Az angolai hazafiak folytatják harcukat

LUANDA. (Agerpres.) Egyre nagyobb méreteket ölt az angolai lakosságban a portugál gyarmati iga ellen folytatott harc. Amint a France Presse jelenti, a hazafiak csoportjai az utóbbi napokban számos angolai helységet támadtak meg, mint például Luficát, Rocat és másokat.

A Lusitania portugál hírügynökség szerint támadást irányítottak Ambriz ellen is, amely az Atlanti-óceán partvidékén a portugál csapatok kulcsfontosságú brálomása. Több mint 300 angolai hazafi teljesen bekerítette a várost, elvágyva a környéken lévő repülőterhez

Mind többen kéri felvételüket az angol kommunista pártba

LONDON. (Agerpres.) Amint a Daily Worker közli, William Lauchlan, Nagy-Britannia Kommunista Pártja végrehajtó bizottsága politikai vezetőjének tagja, június 21-én bejelentette, hogy az utóbbi három héten több százan kérték felvételüket a pártba.

Különösen szép sikert értek el e tekintetben az észak-angliai Yorkshire grófság kommunistái. A Daily Worker közlése szerint Yorkshireben egyetlen nap alatt, június 1-én, 102-en léptek be a pártba.

Mindez a párt növekvő befolyásának és tekintélyének tulajdonítható. A londoni kommunista párt-szervezetek széleskörű békérendelmi kampányt folytatnak. Így többek között 250.000 röpédulát terjesztettek, amelyek az Anglia területén létesített amerikai katonai támaszpontok felzárkózását követelték.

Az angolai hazafiak folytatják harcukat

LUANDA. (Agerpres.) Egyre nagyobb méreteket ölt az angolai lakosságban a portugál gyarmati iga ellen folytatott harc. Amint a France Presse jelenti, a hazafiak csoportjai az utóbbi napokban számos angolai helységet támadtak meg, mint például Luficát, Rocat és másokat.

A Lusitania portugál hírügynökség szerint támadást irányítottak Ambriz ellen is, amely az Atlanti-óceán partvidékén a portugál csapatok kulcsfontosságú brálomása. Több mint 300 angolai hazafi teljesen bekerítette a várost, elvágyva a környéken lévő repülőterhez

vezető utvonalaikat. Egyidejűleg néhány száz fegyveres hazafi bekerítette Santa Cruzt és elpusztította a kolonialisták környékbeli farmjait.

A pánikba esett portugál hatóságok újabb evjáratokat mozgósítanak az angolai gyarmati csapatok megerősítésére. A portugál hadügyminisztérium elrendelte, hogy a gyarmati fegyveres erők tagjai — beleértve a tartalékosokat, a nyugállományban lévő és a nem frontharcos tisztakat is — nem hagyhatják el Portugáliát vagy a portugál gyarmatokat területét a katonai hatóságok különleges engedélye nélkül.

Ghana elnöke az ország gazdasági sikereiről

ACCRA. (Agerpres.) Kwame Nkrumah, Ghana elnöke üzenetet intézett az ország parlamentjéhez s ebben ismerteti a Ghana önálló fejlődésének útján kivívott sikereket.

Nkrumah üzenetében kiemelte a ghanai gazdasági fejlődésének felfutását, amelynek eredményeként, valamint a dolgozó helyzetének megjavítására fogantatott kormányintézkedések: a munkakamara és az országos munkásokszövetség igazgatóság megalakítása és a minimális fizetések megállapítása. Nkrumah egyben kiemelte a ghanai szövetkezetek számának jelentős növekedését.

A ghanai kormány — hangsúlyozza az elnök üzenetében — teljes ellenőrzést létesített a Ghana Airways légiszállítási társaság és a Black Star Lines hajózási társaság fölött. Nkrumah elnök rámutatott továbbá Ghana más országokkal való gazdasági kapcsolatainak fejlődésére és az ezek közötti kereskedelmi egyezményekre.

Nkrumah ezenkívül konkrét adatokat sorolt fel az oktatásban, az egészségügyben és más területeken megvalósított vívmányokról.

A Francia KP KB Politbüroja üdvözlí a parasztok megalapítását

Amint a Combat jelenti, június 23-án reggel Franciaország 89 megyéje közül több mint 50 megyét átfogott a parasztság megalapítása.

A Francia Kommunista Párt KB Politbüroja nyilatkozatot tett közre, amelyben üdvözlí a jogos követeléseikért küzdő parasztok megalapítását.

A nyilatkozat ismételt hangsúlyozza, hogy az FKP támogatja a parasztság igazságos küzdelmét. A Francia Kommunista Párt véleménye szerint az, hogy a francia mezőgazda-

ság nem tudja elhelyezni termékeit, a dolgozók vásárlóképességének szüntelen csökkenése, a katonai kiadások miatt egyre növekvő adóterhek és a „közös piac” egyezmény alkalmazására vezethető vissza.

A Franciaországi Általános Munkásokszövetség ugyancsak nyilatkozatot adott ki, amelyben hangsúlyozza, hogy a francia parasztság mostani akciói, valamint a munkások által irányított sztrájkjai a francia népek és a kormány politikájával szemben megnyilvánuló általános elégedetlenséget juttatják kifejezésre.

A görög parlamentben folytatták a választási törvényjavaslat megvitatását

A görög parlament 171 szavazattal 113 ellenében elutasította a kormány ellen benyújtott bizalmatlansági indítványt.

A Kathimerini című reakciós lap ennek ellenére beismerte, hogy a kormányban nincs oka örömezni, mivel a vita során megmutatkozott az ellenzék összefogása és a közép-pártok együttműködése a balszárnyal s ennek döntő szerepe lehet a legközelebbi választásokon. Az Eleftheria című ismert burzsoá lap hangsúlyozta: az

ellenzék felhívta a kormányt a fegyverrel, milyen súlyos felelősséget hárul rá politikájáért.

Június 21-én a parlament folytatta a választási törvényjavaslat megvitatását. A Baloldali Demokrata Unió (EDA) és a burzsoá „Demokratikus Centrum” párt képviselői csalárdnak minősítették a kormány által benyújtott választási törvényjavaslatot s rámutattak: ez a népakarat megvalósítására, valamint arra irányul, hogy a jelenlegi kor-

mánypárt (a Radikális Nemzeti Szövetség) uralkon marad-hasson. Az EDA párt június 21-én kijelentette, hogy nem akar közreműködni a nép félrevezetésében és ezért nem vesz részt a választási törvényjavaslat vitáján és szavazásán sem. A „Nemzeti Átalakítási mozgalom” (KEA), a Demokratikus Szövetség és a független képviselők csoportja kijelentették, hogy bojkottálni fogják a kormány törvényjavaslatát. A Demokratikus Centrum és a Haladó Párt bejelentette, hogy a törvényjavaslat ellen fog szavazni. Mivel a kormánynak engedelmessékedő parlamenti többség elfogadta a választási törvényjavaslatot, az ellenzéki pártok kilényvántították elhatározásukat, hogy folytatni fogják a kormány elleni harcot, a demokratikus szabadságjogokért. A KEA párt, a Liberális Párt és a Demokratikus Szövetség a sajtóban közzétett közös nyilatkozatban követelik a rendkívüli törvények és törvényjavaslatok visszavonását.

E pártok nyilatkozatukban erősen tiltakoztak azon rendkívüli törvényrejtő rendelet alkalmazása ellen, amelynek alapján a katonai katonai törvények (Kreta) nemrégiben elfutott az EDA párt öt szimpátiánsát, mert „a rendőrség engedélye nélkül” terjesztették a párt kiadványait.

Az Egyesült Államok külügyminiszterének sajtóértekezlete

WASHINGTON. (Agerpres.) TASZSZ: Dean Rusk, az USA külügyminisztere, június 22-én sajtóértekezletet tartott Washingtonban.

A sajtóértekezleten az amerikai külügyminiszter méltatlan szerepet vállalt: azt, hogy hamis megvilágításban mutassa be a világbeke megővására irányuló közérthető javaslatokat, amelyeket N. Sz. Hruscsov tett a Nagy Honvédó Háború kezdetének 20. évfordulója alkalmából a moszkvai közéleti képviselőinek gyűlésén mondott beszédében. Előre elkészített nyilatkozatában, amelyet felolvasott, az USA külügyminisztere azt állítja, hogy N. Sz. Hruscsov szavai, amelyek szerint a többi békeszerző állammal együtt a Szovjetunió még ebben az évben meg akarja kötni a békeszerződést a Német Demokratikus Köztársasággal szűkszerűen „a nemzetközi fe-

szültség fokozását eredményezik”.

Rusk nem riadt vissza a nyílt fenyegetőzéstől sem. Az Egyesült Államok és szövetségesei — jelentette ki — bizonyos kötelezettségeket vállaltak Nyugat-Berlin tekintetében. A nyugati csapatok — folytatta — „jogosan állomásoznak ebben a városban és ott is maradnak...”

Rusk kijelentette továbbá, hogy az Egyesült Államok nem hivatalos tanácskozással folytat szövetségesével a német kérdéssel kapcsolatos szovjet emlékiratra adandó válasz tekintetében.

A sajtótudósítók számos kérdésére válaszolva D. Rusk hangsúlyozta, hogy az Egyesült Államok és a vele szövetséges országok álláspontja a német kérdésben és Berlin kérdésében változatlan marad, az Egyesült Államok „határozottan meg akarja védelmezni jogait és kötelességeit” és azt akarja, hogy erről a Szovjetunió is tudomást vegyen. Ugyanakkor a külügyminiszter kijelentette: noha az Egyesült Államok nem érthet egyet a jelenlegi berlini helyzet megváltoztatására irányuló próbálkozásokkal, hajlandó megvitatni a német kérdést a Szovjetunióval.

A leszerelés kérdésével kapcsolatban Rusk hangzott: az Egyesült Államok nem ért egyet azzal, hogy egyidejűleg vitassák meg a leszerelés kérdését és a nukleáris fegyver eltiltásának kérdését.

A leszerelés kérdése június 19-én Washingtonban megkezdett tárgyalásokkal kapcsolatos kérdésre válaszolva. Rusk kijelentette, hogy azóta mindössze három nap telt el s ezért korai lenne következtetéseket levonni, vagy nyilvános kijelentéseket tenni.

KÖZPONTI LOTTO
A-osztály: 62, 67, 68.
B-osztály: 78, 84, 79.
C-osztály: 35, 32, 15.

ERRÓL-ARRÓL

A bolygóközi utazások korszakának küszöbén

Szergej Vernov, a Szovjet-unió Tudományos Akadémiájának levelező tagja cikket tett közzé a Pravdában „A bolygóközi utazások korszakának küszöbén” címmel. Az ember első kozmikus repülése — írja a cikk szerzője — megteremtette az alapját az ember kirepülésének az űrbe, a Hold és a bolygók felé. Arra kell most gondolnunk — írja —, hogy az ember mitéle hatásoknak van kitéve a bolygóközi térben.

Vernov professzor hangsúlyozza, hogy a megoldásra váró problémák egyike az űrhajós megvédelése az emberi szervezetre káros hatású, erős sugárzástól. A cikkíró megállapítja, hogy a Föld körüli sugárzási övezetek térképe segítségével bántatlanul kijuthatunk a kozmikus térbe. Így például rámutat, hogy a sarki övezetekben nyitva áll az út a világűrbe, amennyiben itt elkerülhetők a sugárzási övezetek.

El kell készítenünk a világűr térképét, amelyeken fel kellene tüntetnünk a fokozott sugárzású övezeteket — írja a cikk szerzője. Vernov professzor hangsúlyozza, hogy a Nap kozmikus sugárzásának ereje a rányag csekély. — Tudunk védekezni a sugárzás ellen — írja Vernov —, de kétségtelen, hogy ez az űrhajók sulyának bizonyos mértékű növekedését eredményezné.

Szergej Vernov hangsúlyozza, hogy a világűr meghódítása hatalmas lendületet ad a legkülönbözőbb tudományágak fejlődésének. Különösen magas szavakkal hívja fel a figyelmet az ember kutató szerepére, amely lehetőséget nyújt arra, hogy a kozmikus repülések segítségével jobban megismerjük a Földet és a többi égitestet.

Szergej Vernov hangsúlyozza, hogy a világűr meghódítása hatalmas lendületet ad a legkülönbözőbb tudományágak fejlődésének. Különösen magas szavakkal hívja fel a figyelmet az ember kutató szerepére, amely lehetőséget nyújt arra, hogy a kozmikus repülések segítségével jobban megismerjük a Földet és a többi égitestet.

A világ egészségéért

A Szovjetunió nemrég teljesen díjtalanul 100.000 fiola gyermekparalízis elleni oltóanyagot küldött Indiának. Az oltási akció levezetésében szovjet orvosok segítettek, hogy mielőbb megállítsák és leküzdjék a gyermekbénulás terjedő veszélyét.

Afganisztánnak 1000 liter koleraoltóanyagot és 1000 liter kolera bakteriofag szérumot küldött a Szovjetunió.

Irakban és Pakisztánban szintén eredményesen támogatta a Szovjetunió a kolera és a himlő leküzdését.

Ahol 4000 nemzedék lakott

A Bagdadtól 400 km-re elterülő Zagros hegység sziklái között egy barlangot tártak fel. Egy 1957-ben elindult expedíció 7 neandervölgyi embercsontvázat fedezett itt fel. A legutóbbi kutatások eredményeképpen arra a következtetésre jutottak, hogy a barlang első lakója az utolsó jégkorszak elején érkezett ide; pattintott kőből készített lándzsá maradt utána. A következő, mintegy 26.000 —

35.000 éves rétegben, kőből készített tört és fűrészt találtak, ami már a magasabb civilizáció jele.

A későbbi lakók már kerek közsörről fent baltát használtak. Nyomukban ékszerek és díszes csonttárgyak is maradtak.

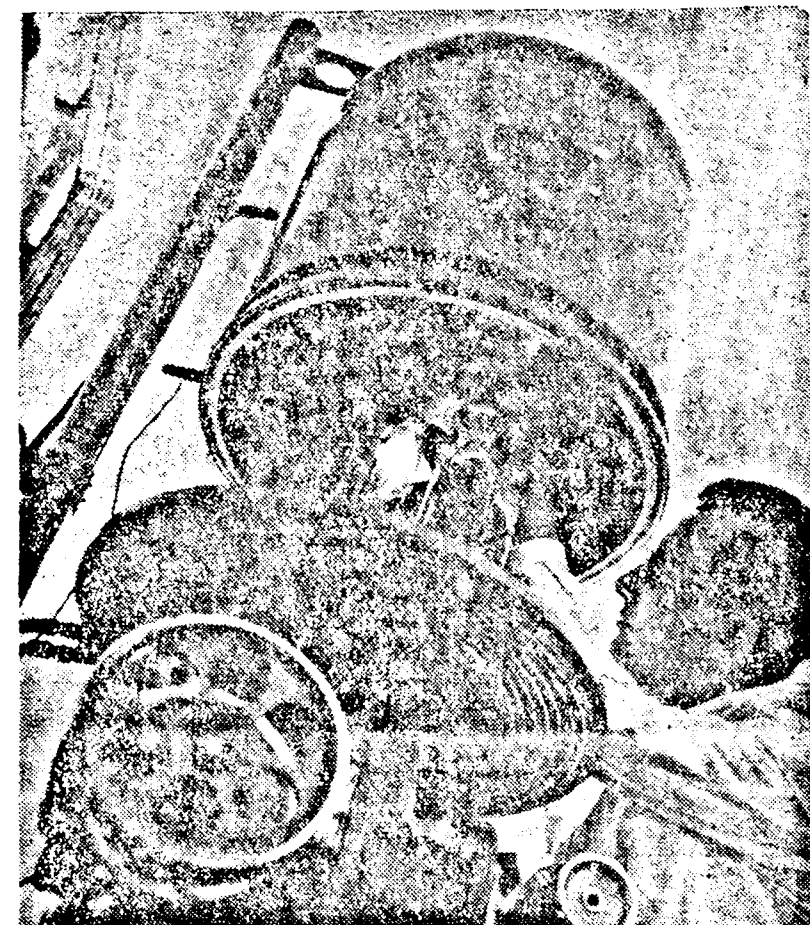
A következő szakaszban — mintegy 6000 évvel ezelőtt — megjelentek az edények. A plápkák, valószínűleg 3–4000 évesek.

Eke — üvegből készített kormánylemezzel

A Német Demokratikus Köztársaság néhány gépalomáján üvegből készült kormánylémezt alkalmazzák kísérleteknek. Nagy előnye sima felület, ami által az eke ellenállása majdnem 30 százalékkal csökken, továbbá az, hogy szilárdan ellenáll a korróziónak, és az ára csupán egynekével az acél kormánylemeznél. Az esetleges törések elkerülése végett az új típusú kormány-

lémezt gumí alátéttekkel biztosították a felerősítések helyén. Egyébként az NDK-ban több megkezdte a különböző acélajtók ritkított levegőben való megmunkálásának bevezetését, ami a minőség jelentős növekedését eredményezi majd.

Képünkön: ionikus szivattyú nagy figyelmet igénylő szerelési munkálatait végzik.

A bukaresti Atomfizikai Intézet vákuum-laboratóriumában jelenleg a különböző típusú ionikus szivattyúk szerkezetével kapcsolatos kérdéseket tanulmányozzák. A vákuum-technikának nagy távlatok vannak az iparban. A közeljövőben megkezdik a különböző acélajtók ritkított levegőben való megmunkálásának bevezetését, ami a minőség jelentős növekedését eredményezi majd.

Képünkön: ionikus szivattyú nagy figyelmet igénylő szerelési munkálatait végzik.

Víz a holdon?

denségben, hiszen a hidrogén a leggyakrabban előforduló elem, s oxigén is nagy mennyiségben található, bár ezerszer ritkább az előbbinél. Megfelelő körülmények között tehát megvan a lehetőség a víz létrejöttére.

Ugy látszik, ezek a körülmények létrejöhetnek — ha ritkán is. Ezt bizonyítja, hogy egyes meteorok kristályszerkezetében beépülve vízmolekulákra is bukkantak. A szatyorbroszkint nagy meteorban például A. Zavarickij és L. Kvasa 9 százalékos koncentrációt talált. Az ún. chandritekben — apró, gömbölyös meteoritmaradványok — kb. 0,1 százaléknál a szerkezeti víz mennyisége. Bár ezek a vízmolekulák mintegy be vannak zárva a meteorok anyagának kristályrácsa, jelenlétük mégis fontos következtetésekre nyújt lehetőséget.

Nincs és mégis van

A Hold tömege kisebb, mint a Földé, bolygónknak csupán 1/81-ed része. Ezért a holdfelszínen kisebb a nehézségi gyorsulás is, ami viszont azt jelenti, hogy a gyorsan mozgó test könnyen elhagyhatja a Holdat. Tudjuk, a Föld elhagyásához másodpercenként 11,2 km szökési sebesség szükséges, a Hold elhagyásához azonban már másodpercenként 2,38 km sebesség is elegendő. Tudnivaló már most, hogy a Nap sugara erősen felmelegíti a Hold talaját — egyes pontokon a 150 C fokot is eléri a hőmérséklet. A magas hőmérsékletben a felszínen lévő atomok és molekulák nagy sebességre tehetnek szert, s könnyen elérhetik a szökési sebességet. Így hát — ez

az általánosan elterjedt nézet — a Hold víze és levegője már régóta elillanhatott.

Nemrégiben azonban Zdenek Kopal, a cseh származású neves angol csillagász felvetette azt a lehetőséget, hogy a Hold belsejében a felszín alatt mégis lehet víz, illetve jég. Felleléssel — bár erősen vitathatók — mégis érdekesek és megfontolandók. Kopal (O. J. Smid szovjet kutató nyomán) abból a fellelésekből indult ki, hogy a Hold a Földdel és a többi bolygóval együtt „hideg uton” keletkezett, a térben lebegő hatalmas porfelhő összeeséséből. E meteorfelhőben helyenként sűrűsödések keletkeztek, a sűrűsödésre egyre több anyag rakódott, ezekből a gömbökből jött létre azután a Föld és a Hold, valamint a többi bolygó is. Ez a meteor-sűrűsödés kezdetben hideg volt, idővel azonban a rádióaktív anyagok hatására belülről felmelegedett.

A Hold anyaga rossz hővezető, ezért égitest belsejében még ma is mintegy 800–1000 C fokos a hőmérséklet. Arról tehát nem lehet szó, hogy a Hold belseje a Földéhez hasonló állapotban van, de az a hő mindenestre elegendő ahhoz, hogy a közetek kristályszerkezetéből a vizet kiszabadítsa. A szétrombolt kristályszerkezetből kilépő víz azután lassan a Hold felszíne felé vándorol. A Holdról érkező rádióhullámok vizsgálataiból arra következtethetünk, hogy alig 40–50 cm-rel a Hold felszíne alatt már —40 C fok körül van a hőmérséklet. A Hold belsejéből felhalmozó víz tehát a felszín közelében össze-

sűrűsödik és megfagy. Ezért kísérőnk felszín alatti közetét jég táplálja át.

A titokzatos Hold-dómkok

A Hold felszínén, a hatalmas síkságok és repedések, órást hegyek és szakadékok mellett számos furcsa képződmény található. Ilyenek pl. az ún. Hold-dómkok. Ezek néhány kilométer átmérőjű képződmények, tetűjűkben apró, tölcserzerű bemélyedés látható. Magasságuk 100–200 méter.

Az elmúlt évben Leningrádban megtartott Hold-értekezleten T. Gold felvetette annak a lehetőségét, hogy ezek a dómkok voltaképpen az egykori holdgejzerek maradványai. A Hold belsejéből származó víz egyes helyeken — talán a rádióaktív felmelegedés következtében — nem fagyott meg, hanem a gejzerekhez hasonlóan kiáradt. Ha a kitörés a holdbéli éjszaka alatt megy végbe, a víz nem párolgott el, hanem megfagyott.

Mennyi víz lehet a Holdon?

Zdenek Kopal még azt is megkísérelte, hogy kiszámítsa a Hold vízkészletét. Abból indult ki, hogy a Földön lévő vízmennyiség a Holdéhoz hasonlóan, a kristályokba zárt vízből jött létre. Ha a Föld vízmennyiségét egyenletesen elosztanánk bolygónk felszínén, ez kb. 1800 m mély tengert alkotna. A Föld kötetelmén minden grammjából 0,000154 gr víz szabadult fel eddig. Mint-

hogy a Hold tömege közel százszor kisebb a Földénél, nyilvánvaló, hogy a kristályszerkezetekből kiszabadított víz mennyisége is kevesebb rajta. Kopal szerint a Hold vízkészlete eredetileg kb. 300 m mély óceánt alkothatott volna a Föld uttársáának felületén.

Figyelembe kell venni azt is, hogy a Hold keletkezése óta fel szabadult juvenilis víz részben már elpárolgott, hiszen még a jég is párolog. A Hold korát — Földdel együtt — a Föld közetének rádióaktív kormeghatározása alapján 4500 millió évre becsülhetjük. A jég párologását figyelembe véve, ez idő alatt a Hold minden négyzetcentiméteréről 4600 gr víz párolgott el. A juvenilis víz mennyisége azonban négyzetcentiméterenként kb. 30.000 gr. Ezek szerint a Holdon tízszer annyi víz előfordulása lehetséges, mint amennyi a keletkezés óta elpárolgott, a felület alatt tehát még ma is kell vízkészletnek lennie. Erről Kopal szerint csak azért nem szerezhetünk tudomást, mert a jéggel átitatott közetet egy felszíni por és közetkavár elfedi.

Kopal elmélete — bármielyen érdekes is — erősen vitatható. Kérdéses például, hogy a bolygók és a Hold valóban „hideg uton”, a meteorokból jöttek-e létre, s ha igen, a napjainkban földre hulló meteoritok valóban az ősmagaghoz hasonló összetételűek-e? De felvetődik az a probléma is, vajon a földi víz csakugyan a közetekbe zárt juvenilis vízből keletkezett-e? Éppoly a Hold belső szerkezetére vonatkozó megfontolások is bizonyítatlanok. Talán már nem is sokára a Holdat elérő űr-expedíciók négyrészesen eldöntik: van-e víz a Holdon?

Bacilusokkal a kártevők ellen

A szibériai selyemlepke (Dendrolimus sibiricus) az egyik legveszedelmesebb erdei kártevő. Az alig újni nagyságú hernyók végtelenül faldíkok. Milliónyi tömegbe verődve, 8–10 kilométer fronton haladnak előre az erdőben, s könnyedén kizüldik le a magas hegyeket és a széles folyókat is. Amikor a hernyósereg a lombzotot vagy a tűleveleket falja, olyan zaj támad, mintha az eső zuhogna. S amerre elhaladnak, az erdők helyén kopasz, halott fák temetője jeleníttatik.

Hosszu éveken keresztül repülőgépről szórt vegyszerekkel irtották a hernyókat. A végtelen szibériai tájában azonban nemcsak drágának, de kevésbé hatékónak is bizonyult ez a módszer.

A Pravda nemrégiben új hernyóirtó módszerrel számolt be. Az új eljárást Jevgenyij Talatajev irkutskij tudós dolgozta ki. Módszerét I. J. Mecsnyikovnak, a nagy orosz tudósnak arra a gondolatára alapozta, amely szerint mikrobákat kell harcba vetni a kártevők ellen. Sokéves

kutatásai során J. V. Talatajev olyan spórás bacilust fedezett fel, amelyet a mikrobiológusok azelőtt nem ismertek. A szibériai selyemlepke szepszist kap a „Talatajev-bacilustól”, s ennek következtében két-három napon belül elpusztul.

Nem elég azonban megtalálni a halálos ellenszert, tisztázni kell azt is, hogy milyen körülmények között okozhatja a károsító a hernyók tömeges megbetegedését és elpusztulását, méghozzá úgy, hogy ne okozon kárt a növényeknek, állatoknak és embereknek.

A tudós munkájában éppen ez volt a legfontosabb, mert a káros fergék elleni harcban még senki sem próbált ki hasonló eljárást.

A tudós keresett, kutatott, kísérletezett. Végül is sikerült megállapítania, hogy az erdei állatoknak, madaraknak, háziállatoknak nem árt a Talatajev-féle készítmény. És az ember? Valószínűleg annak sem. De, hogy biztos feleletet adhasson, a tudós önmagán próbálta ki készítményét.

Most már befejezték a szibériai selyemlepke elleni harc módszerének kidolgozását. A dolgot igen egyszerű. A megtámadott erdősarkasokat bepermetezik, a többieket a hernyók „végzik el”. Mozgás közben önmaguk hozzáadják a fertőző „láncreakciót”. Az elpusztult selyemgubók évekig ott függnek a fákon, s minthogy tele vannak spórákkal, állandóan fertőző góccok maradnak. Az eső is segít a pusztításban. Amikor a víz lefolyik a gubókról, a bacilusok a fák alsó ágait pusztító hernyókra sodorja.

A szibériai selyemlepke elleni harc bakteriológiai módszert már a gyakorlatban is kipróbálták és az tökéletesen bevált. Az idén csupán az Irkutsk-területen több, mint 50.000 hektárnyi erdőben alkalmazták az új eljárást a veszélyes kártevő ellen.

A szovjet technika világából

Leningrádi szakemberek hatalmas berendezést szerkesztettek, amely lehetővé teszi, hogy tanulmányozzák az egyenlítői csúcskísérlet veszélyeit. Csúcskísérletnek azt a jellegzetes sugárzást nevezzük, amely nagyfeszültségű vezetékek körül keletkezik. Az új berendezés lehetővé teszi, hogy egymillió volt feszültség mellett is folytathassák a kutatómunkát.

A Leningrád környéki Krasnojarszkoje Szobaloz automatizált teleház épült, amely a teljes szűrt, lehűtött, részben pasztörizált és végül palackozta. Az üzem egyetlen ember irányítja.

Sárkánygyíkok a sarkvidéken

A Spitzbergákon régóta találnak kőesedett ősláti maradványokat. Így — többek között — a földtörténeli ókorból származó páncélos halak jó megartású példányai kerültek ott elő. Ezek a leletek és a Spitzbergák közszentelpei azt bizonyítják, hogy évszázmilliókkal ezelőtt a sarkvidéket nem borította állandóan jég, s a szárazföldön buján növő őserdők díszlettek. Most norvég kutatók a Spitzbergákon több — 60–70 cm-es — ősláti lábnyomot találtak — csontmaradványok nélkül. Francia tudósok úgy vélik, hogy ezek a lábnyomok a földtörténeli középkorban élt hatalmas sárkánygyíkoktól, Dinoszauruszoktól származnak. Hasonlóak ezek azokhoz a lábnyomokhoz, amelyek Amerika és Európa egyes vidékein százezrekre találhatók.

Röviden a repülésről

Bátran állítható, hogy a légiforgalom rádió nélküli so-

hasem érthető volna el a mai fejlettség. A pilóta biztonságérzetét fokozza az a tudat, hogy rádió bármikor érintkezébe léphet a földi támaszpontokkal, értesítéseket szerezhet az időjárás alakulásáról. A légiforgalmat eleinte erősen korlátozták az időjárás viszonyok. Zárt felhőtakaró, nagyobb csapadék vagy zivatar késleltette, esetleg lehetetlenné tette a járatok indítását. Ma a gépek éjjel és nappal, kedvező időjárás viszonyok között is biztonsággal szállíthat-

ják utasokat. Ez jórészt a rádiótechnikák közreműködésének köszönhető. Az elektromágneses hullámok végigkísérik a repülőgépet egész útján és kijelölik pályáját a levegő óceánján.

A világ eddig épített legnagyobb repülőgépe a szovjet TU-114, amelyet egyébként Roszija típusú néven ismernek. Tervezője, a Szovjetunió és a világ egyik legnevesebb konstruktorát, Andrej Tupoljevét, a Nemzetközi Repülő-Szövetség aranyéremmel tüntette ki. A TU-114 az az utasgép, amely jelenleg a leghosszabb távolságot képes megtenni és repülősúlya (a gépsúly + terhelés) is a legnagyobb a világon. Ugyanakkor a legtöbb utast szállíthatja. Ime, néhány adata:

Szárnycsúcsok fesztávolsága 54 méter, a gép hossza 47,20 méter. Magassága 11,8 méter. A gép súlya üresen 85.400 kiló, teherrel 218.000 kiló. A berendezéstől függően 120, 170, illetve 220 utast szállíthat. A normál-kivitel 170 személyes, az előbbi luxus-, az utóbbi pedig turistaváltozat. A gép kétféle letétele. A földszinten a konyha és a csomagraktár, az „emeleten” a két utastér, köztük a 48 személyes étterem. A gép személyzete 16, luxusszállítók esetén 18 fő. A gép egy-egy utján 10–16 órát is tölthet a levegőben. A gép legnagyobb sebessége 9000 méter magasan kb. 910 km/óra. Legnagyobb repülési magassága 10.400, legnagyobb repülési távolsága pedig 14.500 kilométer, azaz három megszakítással körülröpülhetné a Földet.

NÉHÁNY MONDATBAN

Óránként 70.000 számtani műveletet végez el a T-5 típusú tabulátor — egy számoló és regisztráló automata, amely 100.000 alkatrészből áll. A korszerű vállalatok ennek az automatának a segítségével végzik el a munkaigényes gazdaságtervezési számításokat.

A Mecsta márkájú női óra — a penzál órágyár új gyártmánya — alig nagyobb mint egy kopejkás érme. A csaknem száz részecskéből álló, 15 kö-

ves szerkezetet fűtés elleni védekező berendezéssel látták el.

Leningrádban különleges gáz-hőmérőt gyártottak. Ennek segítségével pontosan meg tudják határozni a szilárd anyagok és a cink megszállási hőmérsékletét, amelynek alapján készíthetők a magas hőfok mérésére szolgáló műszerek fokbeosztásai. Szó van arról, hogy a nemzetközileg használt hőmérsékleti skálát ennek megfelelően kiigazítják.

Beteget hozott az egészségügyi repülőgép Aradra. Még néhány perc és elindul vele a mentőautó a kórház felé, ahol azonnal végrehajtják rajta a halasztatlan műtétet. Az Aviasan ismét megmentett egy emberéletet...